

საქმელო

გაზეთის ფასი

ერთის წლით 6 მან., ნახევრის წლით 4 მან., თითო ნომერი 1 მან. ფასი გადამდებელსა ჩულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე 10 კ. მეოთხეზე 4 კაპ.

Типография и Редакция „ЦНОБИСЬ ПУРЦЕЛИ“ Тифлиси, Дворцовая д. Дворянства Телефонъ № 363.

სტამბა და რედაქცია:
ცელინსკი, სასახლის ქუჩა, სათაველ-
აგნაშვილი პარკისა.
ელის-მომწერნი ვახუთის დასაკეთად მიპირებენ
უღებელად დილის 10 საათიდან 3 საათამდე და
საღამოს 6-7 საათამდე და „წერა-კითხვის გამ.
საზოგადოების“ წიგნის მალაზიას.
ელ-მომწერნი წერილებს რედაქცია არ ჰბეჭდავს.
ბირის-პირ მოლაპარაკება რედაქტორთან შეიძლე-
ბა ყოველ-დღე.
ტელეფონი № 363.

ყოველ -დღიური სახალხო გაზეთი

საქმელ-მოქმელო ბაზარი

ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელის საზოგადოების
სასაზღვროდ დანიშნულია 24 და 25 მაისს
თავდასხმანობის (არწმუნისეული) ქარვასლის ბაღში.
პრობა დაიწვება დილის 10 საათზე და გათავდება საღამოს 10 საათ.
გაჭრების დროს დაუკრავს მუსიკა.
ბაღში შესასვლელი ბილეთი ღირს 20 კაპ.

მოსამსახურეთა საყურადღებოდ

„თბილისის მოსამსახურეთა დაძმარებული საზოგადოებას“ კამი
თა სთხოვს უმორჩილესად ყველას, მობრძანდნენ და დაესწრნენ ამა
საზოგადოების ახლად შემუშავებული წესდების განხილვას პარასკევს,
22 მაისს, საღამოს 7 საათზედ „პურ-ღვინოში“, (გოლოვინსკზე. მუხ-
თან-ბატონის სახლებში) სადაც დანიშნულია პირველი საზოგადო კრება.
წესდების პროექტის შემუშავებულ კამისისა.

„ბავშვების მოკეთის“

შესახებ.

აუარებელი გამამხნეველი წერილები
მშობლებისა და მასწავლებლებისა და
მარჯვედ ყიღვა ამ წიგნისა მიძღულებენ
მეორე გამოცემა დაიწყო და ესთხოვ
ყველას, ვისაც-კი გული ერჯის სამშობ-
ლო საყმაწვილო ლიტერატურისათვის,
მომაწოდონ თავიანთი შთაბეჭდილებანი
და შენიშვნები ამ წიგნის შესახებ. ყვე-
ლა შენიშვნას სულითა და გულით მივეცებები. მიწერ-მოწერა შეიძ-
ლებს ან ჩემს სახელობაზე სათავად-ანაურო სკოლაში, ან „ცნობის
ფურცლის“ რედაქციაში.
წაგნა „ბავშვების მოკეთი“ მაწიანებულია და სახელმძღვანელოთ დადუ-
ბულია მთავრებისა მათ.
ეს წიგნი იყიდება ყველა წიგნის მალაზიებში. სოფლის მასწავ-
ლებლებს იათად დაეთობათ, ე. ი. უყუდო 20 კაპ., ყუიანი 25 კაპ.,
თუ პირდაპირ ჩვენგან გამოიწერავენ.
ადრესი: Тифлиси. Типография Хеладзе, для передачи учителю Наталзе.
(50-12) პატივისცემით ალ. ხათაძე.

გოგირდის მალაზი

მარსელიდან [საფრანგეთშია]

ვენახების და ვახების საწამლადად მანე მწერებისაგან.
ვგ გოგირდი ბეგრად უგეთისა და ვახსად უგედ ანჩენს, ვიდრე
წმინდა გოგირდი და თან ბეგრად ააფაა—მართი ფუთი ღირს
90 კაპ.
მოიკითხეთ ტფილისში, კირონი ქუჩაზე № 27, ალექსანდრე
ნეველის ეკლესიის პირდაპირ კუკიაში ი. პ. ციციკოვსკისთან
დილის 9 საათიდან 11 საათამდე. (3-1)

გამოვიდა სემსწვილო წიგნი

პატარა ლორდი

„ჯეჯილის“ რედაქციის გამოცემა

თარგ. ელ. წერეთლისა

ფასი 30 კაპ.

იუიღება „წერა-კითხვის საზოგადოების“ წიგნის მალაზიაში და თვით
„ჯეჯილის“ რედაქციაში. (10-9)

გამოვიდა და ისეიღება

წ.-კ. გ. საზოგადოების და ქართველთა ამხან. მალაზიებში

გლენი-პასის ისტორია

ერკმან-შაქრიანიისა

თარგმანი ივ. მაჭავარიანისა

ნაწილი პირველი: საგრა კრება.
ნაწილი მეორე: სამშობლოს განსაცდელი.
ფასი თითო ნაწილისა სამი აბაზი.
კარგს ქალაღზე ხუთმეტი შური.

აქვე ისეიღება ა. მაჭავარიანის თარგმანება

ბრძალები

3 მოკმ. ღრამა პოლ ერვისი. ფასა 30 კ.

ივლითი

ტრავედ. 5 მოკმ. ჯიაკომეტისა, ფასა 30 კ.

ვანც ფას-დადებით გაიწერს არა ნაკლებ ხუთი წიგნისა, მანეთზე 30 კაპ.
დაეთმობა. (30-21)

სამკურნალო და ამშულაცორონი ს. ბ. თოფურიასი

ქუთაისში.

სამკურნალოში 50 საწოლია ავად-
მყოფთათვის. მიიღებიან ავადმყოფ-
ნი: შინაგანისა, ნერვებისა, საქარურ-
გო, თვალისა და დედათა ავადმყოფ-
ფობისანი.
გადამდებ სენით ავადმყოფნი არ მი-
იღებიან:

ავადმყოფთ სინჯავენ დილის 11
საათიდან ნაშუადღევს 3 საა-
თამდე. შინაგან და ნერვების ავად-
მყოფობას სწამლობს ს. ბ. თო-
ფურიასი. საქარურგო ავადმყოფობას
და სიფილისს ფ. პ. ბარაბი.
დედათა ავადმყოფობას მკურნალი
ქალი მ. თ. კოზანი.
20 მაისიდან—დედათა ავადმყოფო-
ბის და აკუსერობის D-რ ფ. ბა-
ცაჟიანი.

თვალეების ავადმყოფობას—ი. პ.
ზარზაშვილი.

ამშულატორიაში არის კაბინეტი,
საექიმო და საბაქტერიოლოგო
გამოკვლევისათვის, ელექტრონი
წამლობისათვისა და საჟისთვის.
სამკურნალო ღირვეტორი ს. ბ. თო-
ფურიასი.
Львовица С. В. Топурия въ Кутаиси.

გამოვიდა და ისეიღება
ქალაქის ყველა მალაზიებში და
ეკლესიებშიაც
ცხოვრება
წმინდის დიდის მოწამისა
მესტატისა
და სახლეულთა მისთა
(სურათით)
გამოცემა მორჩილის რ. ბარამიძისა
ფასი ერთი შაური (10-9)

ახალი ამბავი

† ვუგა ჯაფარიძე. შემდეგს ფრი-
ად სამწუხარო ამბავს სწერენ ვახ.
„ნოვ. ობოზ. ქ. ქუთაისიდან. 17
მაისს ქუთაისში დაასაფლავეს უდ-
როოდ გარდაცვალებული ვერა
ილარიონის ასული ჯაფარიძე. ამ
წყნარმა, მგვრამ სახარებლო და
ყოველი კარგი საქმისათვის თავ
გამოდებულმა მუშაკმა მანდილო-
სანმა თავისი ხან-მოკლე პედაგო-
გიური მოღვაწეობით სრული გულ-
წრფელი სიმპატია და ღრმა პატი-
ვისცემა დაიმსახურა ადგილობრი-
ვი საზოგადოებისაგან, როგორც
ფრიად გულმოდგინე და თვისი სა-
ემისათვის თავდადებულმა მასწავ-
ლებელმა. ხორციელად სუსტი, მა-
გრამ სულით ძლიერი ვერა იყო
არა მარტო თვისი მოხუც დედისა
და ორი სტუდენტი მის ბურჯი,
არამედ შოულობდა დროს იმის-
თვისაც, რომ იშვიათი გულ-მხუ-

იაკონათის საუცხოვო ნივთები

ეს არის ეხლა მივიღეთ სხვა-და-სხვა ფაქტანება (ეტაჟერკები)
მოხატული და მოვარაყებული
მრავალი შუთები, ლარნაჟები (ვაზა), მაკანები, მაკარაჟები,
ფარნები, ხონები, ხაზარაჟები, საფარსლე, ფარდები
ხელეები, მოხუქურთმებული ძეგლები
← ოთახ-დანაშუბის მოსართავი ნივთები და სამკაულები →
იქვე ისეიღება ჩინეთის
ჩხუნა და ფანა
ეს ყოველივე მოიკითხეთ

„აღმოსავლეთის მალაზია“

იოსებ მერკვილაძესთან
ლორის-მელიქოვის ქ., ზუბალოვის სახ. № 4, სემინარიის პირდაპირ.
„Восточный магазинъ“
А. Мерквילадзе
Прошу убыдиться въ изяществѣ
японскихъ вещей
Лорисъ-Меликовская ул. № 4. (30-26)

ქართული თეატრი

ოთხშაბათს, 27 მაისს
მელიქონ ბალანჩიეაძე
გამართავს

კონცერტს

ალრულეზულ იქნება სხვა-და-სხვა
ახალი სიმღერები და რომანსები
ბ-ნ ბალანჩიეაძის მიერ შედგენილი.
სხვათა შორის შესრულდება ერთს
სცენას ოპერის მესამე მოქმედებადნ

თამარ ცვიმერი

და ჰამნა
სამშობლო სეკსურისა
მუსიკა მ. ბალანჩიეაძისა
მონაწილეობას მიიღებენ: ქ-ნი სა-
რაჯიშვილისა, ბ-ნი კარგარეთელი,
ქალთა და ვაჟთა ხორო.
ხორო და ორკესტრი მ. ბალანჩიეა-
ძის ლოტბარობით.
ადგილებას ფასა ჩუქულებრავას
დასაწყისი 8 1/2 საათზე

ბენისპრ და დაფასება

ტეიან მამულებისა

ლაფსაშუ

სამკურნეო შემოსავლისა
მამულის გემის შედგენას და სს.
კისრულობს ალექსი გრიგოლის ძე
სნეჟკოვი, ლაბორატორიის ქუჩა
№ 26. ტელეფონი № 567.
Алексѣй Григоріевичъ СНѢЖКОВЪ,
Лабораторная, № 26. (50-21)

ეპივი

ე. მ. ჩიქოვანი
ავადმყოფებს იღებს ყოველდღე დი-
ლის 11—12-მდე და საღამოს 7—
8 საათ.
მიხილის ქუჩა, № 16.
Докторъ К. М. Чиковани
Михайлов., № 16.

რვალებით და თან უსასყიდლოთ
ემუშაინა საზოგადოდ მოძმეთა სა-
სარგებლოდ. განსვენებული იყო
ადგილობრივი სკოლის ერთი და-
მარსებელ ქალთაგანი, რომელ
სკოლაშიაც იგი მასწავლებლობდა
მანამ, სანამ მიიმე განუკურნებელ-
მა სენმა მიტლად არ მოულო ბო-
ლო მის ჯანსაღობას. თუმცა ვე-
რა კარგა ხანია გრძნობდა სიკვდი-
ლის მოახლოვებას, მაგრამ მაინც
კიდევ თავს არ ანებებდა მუშაო-
ბას, რამდენადაც კი შეეძლო.

მისმა სიკვდილმა ღრმად დააღო-
ნა ყველა, ვინც-კი ცოტათი მაინც
იცნობს ამ ნათელსა და სიმპატიურ
პიროვნებას. მის საფლავზე წარ-
მოთქმულ იქნა რამდენიმე სიტყ-
ვა. სხვათა შორის ღრმა გრძნო-
ბით სავსე სიტყვა წარმოსთქვა დე-
კანოზმა მ. გ. ცაგარეიშვილმა, რო-
მელმაც ნათლად დაუხატა მსმე-
ნელთ სიმპატიური სახე წყნარი
მოღვაწე ქალისა, რომელიც სამი-
გლითო თავადებით და უყვედ-
რებლად ატარებდა თავის ჯვარს.

თუ ყველა ზემოდ ჩამოთვლილ
ღირსებასთან ერთად გავიხსენებთ,
რომ ვერა ჯაფარიძის ქალი იყო
შესამჩნევი ნიჭისა და ჩვენი ქალე-
ბისათვის იშვიათი განვითარების
პატრონი, მაშინ კიდევ უფრო
ცხადი შეიქნება, თუ რა განძი და-
პარგა ჩვენმა ქვეყანამ ვერას გა-
რდაცვლებით. საუკუნოდ იყოს
ხსენება შენი, სასიქადულო ქა-
ლო.

*** * * გზათა მანასტრის თავ. მ.
ა. ხალვაჯის მამბრძანება ქ. ტფა-
ლისში. 19 მაისს, დღის 8 1/2 სა-
ათზე, მობრძანდა ტფილისში გზა-
თა მინისტრი თავ. მ. ი. ხილკო-
ვი. მინისტრს აუარებელი ხალხი
დაუხვდა რკინის გზის სადგურზე.
მას მიეგებნენ: ტფილისის გუბერ-
ნატორი დ. ს. ს. თ. ა. ბიკოვი,
ტფილისის პოლიცემისტერი დ. ს.
ს. ლ. პ. მასტიციკი, კავკასიის გზა-
თა უწყების მოხელენი ინჟინერის
დ. ს. ს. ტულოვსკის მეთაურო-
ბით, კავკასიის რკინის გზის ინ-
ჟინერი და უმაღლესი მოსამსახუ-
რე პირნი, კავკასიის რკინის გზის
უფროსის თანამშრომელი ინჟინერის
ლ. გ. ფედოროვსკის მეთაურო-
ბით, ყარსის რკინის გზაზე მომუ-
შავე ინჟინერები, მუშაობის უფ-
როსის ინჟინერის ე. დ. ვურცე-
ლის მეთაურობით და სხ. როცა
მინისტრის ვაგონი დაუპირდაპირ-
და ამ პირთ, მინისტრი იდგა ვა-
გონის ბაქანზე და მასთან ერთად
იყვნენ: კავალერიის გენერალი ი.
გ. ამილახვარი, რომელიც მას ვა-
გონის სადგურიდან გამოჰყვა, კავკა-
სიის გზათა უწყების ოლქის უფ-
როსი დ. ს. ს. ნ. ვ. ფლორინი,
ამიერ კავკასიის რკინის გზის ინ-
ჟინერი ე. ლ. ვედენგევი და სხ. მი-
ნისტრი ჩამოვიდა ვაგონიდან და
მიესალმა გუბერნატორს თ. ა. ბი-
კოვს, რომელსაც რამდენსამე ხანს
ესაუბრა, შემდეგ ნათესაურად მი-
ესალმა თავ. ნ. დ. ქავკაძეს,
მიიღო პოლიცემისტრისაგან სალა-
ში და შემდეგ მიუახლოვდა გზათა
უწყების ოლქის მოხელეთ და ინ-
ჟინერებს, რომელთაც სათითაოდ
ხელი ჩამოართვა. ამ დროს რამ-
დენსამე ადგილობრივ ტანისამოს-
ში ჩაცმულმა პირმა მინისტრს**

თხოვნები მიართვა. მინისტრმა მი-
იღო თხოვნები. გამომშვიდობა
დამსწრეთ, შებრძანდა სადღესას-
წალო ოთახში და შემდეგ ეტ-
ლით გაემგზავრა მისთვის გამზად-
ბულ ბინაზე „ლონდონის“ სასტუ-
პროში.

ბ. მინისტრის გამგზავრება ბა-
ქაში და შემდეგ იმიერ კასპიის
ოლქში განზრახულია ერთისა ანუ
ორი დღის შემდეგ.

სანამ მინისტრი გემით ბათუმში
მივიდოდა, ფოთში შეუხვია.

*** * * შთავარ-მართულებას გამოემგ-
ზავნება. როგორც იმის, კავკა-
სიის შთავარ-მართულები თავ. გ.
ს. გოლიცინი, თვისი კანცელა-
რიის დირექტორის — ტ. ს. ი. ვ.
მიცევიჩის და სხვა პირთა თან-
ხლებით, გამომგზავრება პეტერ-
ბურგიდან 23 მაისს.**

*** * * ქართველისაგან გამოგონალი
მანქანა. პეტერბურგიდან ატყობი-
ნებენ ვაზ. „ივერიას“ დებეშით,
მეცნიერთა, მკოდნე კაცთა და
პარიეტიდან კრეზოს ფრანკის მიერ
გამოგზავნილ ინჟინერის თანადას-
წრებით გუშინ გამოცდილ იქნა
ალექსანდრე ივანეს ძის ჯავახიშ-
ვილის მიერ გამოგონილი მანქა-
ნა, რომლის წყალობით რამდენა-
დმდე იადდება ელექტრონის სი-
ნათლვე. დამსწრენი გაოცებულნი
დარჩნენ მანქანის სიმარტივით და
ყველამ ერთხმად გადასწყვიტეს,
რომ მანქანა დიდად გამოსადეგაო.**

*** * * ფოთის ნავი-სადგურის საქ-
მე. ვაზ. „კავკასს“ ატყობინებენ:
18 მაისს გზათა უწყების მინისტ-
რმა მ. ი. ხილკოვმა ინახულა ფო-
თის პორტი. მინისტრმა დაწვრი-
ლებით გაიკნო საპორტო მუშაო-
ბა, მოიწონა ქალაქის გამგეობის
მიერ განზრახული ქვის სანაპირო
კედელი, რკინის კედლის ნაცე-
ლად, საქიროსა სანქაროდ იქმნეს
გადაკეთებული შესავალი და უბ-
რძანა გაწვეულ იქმნეს ამიერ-კავ-
კასიის რკინის გზის ლიანდაგი
პორტის აშენების საქიროების თა-
ნახმად.**

*** * * წარგა მამა დაგათობის დღეს.
22 მაისს, მამა-დავით ბის დღეს,
მ. დავითის ეკლესიაში მწირველი
იქნება საქართველოს ექსარხოსი
ფლამბიანე.**

*** * * ტ. ს. ვრასკას, ტფილისის
სამოსამართლო პალატის უფრო-
სი თავმჯდომარეს მოვლიან ტფი-
ლისში პეტერბურგიდან 25 მაისს.**

*** * * მოუსავლობათ დაზარადე-
ბულ სოფლებსა საება. კავკასიის
სამეურნეო საზოგადოების საბჭომ
წარუდგინა შთავარ-მართულების თა-
ნამდებობის აღმასრულებელს, გენ-
ად. ა. ა. ფრეხეს მოუსავლობით
დაზარალებულ სოფლების სიები.**

*** * * სიარდის ბეჭდვა. ქალაქის
სამჭირო საავადმყოფო დაუგენი-
ლებანი ხორცის ბეჭდვის შესახებ
მოქმედებაში შევა 1-ლი ივნისიდან.
ამ დღიდან არა მარტო სასაკლა-
ოზე დახოცულ საქონლის ხორცი,
არამედ სოფლებიდან შემოტანი-
ლი ხორციც უნდა დაიბეჭდოს
ხორცი ქალაქის გამგეობის ბეჭ-
დით.**

*** * * ქარას და სეტყვით დაზა-
რალება. როგორც ვაზ. „კავკასს“
აუწყებენ, სიღნაღის მაზრაში ძლი-
ერი ქარებისა და სეტყვისაგან ს.
კაკაბეთის მცხოვრებთ მისცემიათ
2,000 მანეთის ზარალი, საქობის
მცხოვრებთ — 7,000 მანეთისა, მა-
შნაარისას — 6,000 მან., ვაქირი-
სას 7,000 მ. ანაგისას — 5000 მ.
და ქ. სიღნაღის მკვიდრთ 3000
მანეთამდე.**

*** * * ნავთის ვაჭრობა. სამეურნეო
მეცნიერების კანდიდატმა, ს. ზ.
მირზოევმა წარუდგინა ქალაქის
გამგეობას განცხადება, რომელ-
შიაც დაწვრილებით არის განმარ-
ტული ტფილისში ნავთის და მა-
ზუთის ვაჭრობის მდგომარეობა და
აღნიშნულია, რომ ეს ვაჭრობა
ხელში აქვთ ჩადებული 4 — 5 ვა-
ქარს, რომლებიც ხელფურად
უმატებენ ფასს ამ ნაწარმოებს,
რომელსაც მკვიდრნი წლიურად
700,000 მანეთისას შეტს ხმარო-
ბენ, და სთხოვს გამგეობას წარუ-
დგინოს საბჭოს კითხვა ნავთისა
და მაზუთის ვაჭრობის სოსაწეს-
რიგებლად მისაღები ზომების შე-
სახებ.**

*** * * ახალა ხორას გამო. ბ-ნო
რედაქტორო! გთხოვთ ამ ჩემს წე-
რილს თქვენს გაზეთში ადგილი
მისცეთ: თქვენსავე ვაზ. „ცნობის
ფურცელში“ წავიკითხე როინაშ-
ვილის დასაფლავების წეს-რიგი.
იქ სხვათა შორის მოხსენებულნი
იყვნენ შემდეგი პირთა დასები,
რომლებიც წირვაზე გალობდნენ:
მონაღირეშვილისა, მოლოდინაშ-
ვილისა და ქართულ გალობის მოყ-
ვარულთა. ამ უკანასკნელ მაგლო-
ბელთა დასად მივიღე იმ ქალები-
სა და ვაჭებისაგან შემდგარი დასი,
რომელსაც ხელმძღვანელობდა ბ.
ნიკო ბერიშვილი. რადგანაც ამ
მაგლობელთა დასზე გაზეთებში
ლაპარაკი არა ყოფილა და თქვენც
იმ დღეს მხოლოდ გავრითა გქონ-
დათ მოხსენებული ამის შესახებ,
ამიტომ ერთი ორი სიტყვის წარ-
მოთქმა ამ მაგლობელთა დასზე მე-
ტად არ მიმაჩნია. ეს დასი შემდ-
გარია როგორც ზემოდ მოგახსენ-
ეთ, ქალებისაგან და ვაჭებისაგან,
პირველსა და მეორე ხმას ამბობენ
ქალები, პირველსა და მეორე ხმას
ვაჭები, კარბელანთ კილოზე. გა-
ლობს ეს დასი ბ. ნიკო ბერიშვი-
ლის ლოტბარობითვე ყოველ კვი-
რა უქმე დღეებში, წირვა-ლოცვა-
ზე წმ. ნიკოლოზის ეკლესიაში
(ჩუღურეთში) და თავისი ლმობიე-
რი და მწყობრი გალობით კარგს
შთაბეჭდილებას ახდენს აუარებელ
მლოცველზე, რომელიც სიამოვნე-
ბით იკრიბება ამ გალობის მო-
სახმენად. ამ დასის გალობამ კარ-
გათ იმოქმედა საქართველოს ეგ-
ზარხოს ფლამბიანეზე, მცხეთაში,
სადაც გაიწვია ქართველმა ინტე-
ლიგენტებმა თავისი მხრივ, რომ მის
ყოვლად უსამღვდელოებისათვის
გაეცნობინებინა ქართული გალო-
ბა. მართლაც მშვენიერად შეას-
რულა დასმა უფალო შეგვიწყალე
(სამ გზით) და მრავალ-გამიერი
მონასტრული. 4 მაისს თვით წმ.
ნიკოლოზის ტაძრის დღეობაზე
მწირველი ბრძანდებოდა მისი მა-
ღალ-ყოვლად უსამღვდელოესობა**

საქართველოს ეგზარხოსი ფლამბი-
ანე და მაშინაც არა ნაკლებ პირ-
ველზე დარჩა ნასიამოვნები მის გა-
ლობით და როგორც გავიგეთ ვებრ-
ძანებინა კიდევ სიონის ტაძრის
კანდელაკისათვის მ. ანტონ თო-
თბაძისათვის, რომ გადაეცით იმ
დასის ლოტბარსაო რომ საგლობ-
ლები, რომელნიც საქიროსა არქიე-
ლის შემოსვლისა და შემოსვის
დროსაო ყველა ეს შეასწავლოსო
და სადაც კი მომიხდეს მაგათთან
წირვის შესრულება ეგ საგლობ-
ლები მაგათა სთქვან ხოლმე ქარ-
თულადაო. მაშასადამე როგორცა,
სხანს სრულიად ღირსნი ყოფილან
როგორც მაგლობლები ისე მათი
ხელმძღვანელი ბ. ნიკო ბერიშვი-
ლი იმ ყურადღებისა და მაღლო-
ბისა, რომელსაც უცხადებს ყველა-
ის, ვისაც მოუსმენია მათი გალო-
ბა არა ნაკლებ მაღლობის ღირსი
ბრძანდება მამა ბლაღოჩინი სო-
ლომონ შოშიაშვილიც, რომელიც
შედლებისა და გვარად ხელს უწყ-
ობს ამ დასის გალობის საქმეს და
მამაშვილური დარიგებით ამხნევეს
მაგლობელ ქალებს და უთვალის-
წინებს ყველა იმ საქირო მოვა-
ლეობას, რომელსაც ავალებს დედა
ეკლესია ყველას და რომელიც
თავის მხრივ სულიერადა ზრდის
ყველა მათგანს. მაშ ვისურვოთ,
რომ ეს დასი სხვა მაგლობელთა
დასების მსგავსად არ გამოდგარი-
ყოს დროებით დასათ ან სულ არ
დაშლილიყოს არამედ ყოფილიყოს
მუდმივი დამამშვენებელი იმ წმ.
ნიკოლოზის ტაძრისა, სადაც წირ-
ვა-ლოცვა მუდამ ქართულადა
სრულდება და სადაც ამიტომ თავს
იყრის ხოლმე მომეტებული ნაწი-
ლი ქართველობისა.

მუდმივი მეთვალყურე

*** * * ფოთი. ევაგლად-უსამღვდე-
ლესის აღქმანდრე ეპისკოპოსის
ჩამობრძანება. დღეს დღით (19
მაისს) ჩამობრძანდა ფოთში ახლად
დანიშნული გურია-სამეგრელოს
ეპისკოპოსი ევაგლად სამღვდელო
აღქმანდრე რკინის გზის სადგურ-
ზედ დიდძალი ხალხი დახვდა, მთე-
ლი საბჭო, ქალაქის გამგეობა და
სხვა-და-სხვა დაწესებულებათა წარ-
მომადგენლნი. ეკლესიაში ყო-
ვლად სამღვდელოს უტყვიდა შემო-
სილი სამღვდელოება. მცირე ლოც-
ვის შემდეგ ევაგლად-სამღვდელომ
გრძნობიერი სიტყვით მიმართა სა-
ზოგადოებას.**

**† — გ. ჭავჭავაძის ჩამოსვენე-
ბა. ხუთშაბათს 21 მაისს მოსვენე-
ნებენ ფოთში ქ. მინსკში გარდაც-
ვალელების თავ. გიორგი მაქსი-
მეს ძის ქოჩაქიძის (ქალადიდელის)
გვამს. ფოთში მას მოვლის დიდ-
ძალი საზოგადოება, როგორც აქა-
ურები, აგრეთვე ჩამოსულნიც. ფო-
თიდან მიცვალეული მწერლის
გვამს გაასვენებენ საგანგებო მა-
ტარებლით ახალ-სენაკში და იქი-
დან სოფ. ქალადიდში დასაკრძა-
ლავად. განსვენებულის გვამს მინს-
კიდან მოსდევს თავის ძმა თავადი
აღქმანდრე ქოჩაქიძე (ცნობილი
ვექილი).**

**— პროკიმინასის მოვლადისა.
ქალაქის თვით მართებლობა ფიქ-
რობს ქ. ფოთში კლასიკური პრო-
გიმნაზის დაარსებას. იმედი უნდა
ექონიოთ, რომ ჩვენი მხენ ნ. ნი-
კოლოძე ამასაც მალე გვაღირსებს.**

სან-დრო

*** * * მართლი. ჩემს ოასი
მთელს ქართლს დასრულია
ჩითაგან და ნანეტსავად ცოლი
რიან ჩარხთაგან, რომლებიც ს
გალეჩე წყნარე მონასტრის
ან ხალხის მოვლაზე დასრულ
ერთი ცნობილია ჩემის ო
ერთი ზემოქართლელი გლეხი
ვიდა აქაურსავე ცილინდრიან
რჩთან და სთხოვა ქუდ მოხდ
მა: „ბატონო. ერთი თუმანი ფუ
მქირდება, ღონეს ვერსად გავტ
მარბევენ, დამიხსენით ამ სირც
ლილგან. მასესხეთ ფული და გ
რაც თქვენი ნება იყოს, ის გ
კეთებინეთ ვალში და გინდ
დენსაც ბძანებს, იმდენს სარგებ
მოგართმევ ყოველს დანიშნ
დროზეო“.**

ასეთი თხოვნით, ჩარჩი ძალ
ნასიმოვნები დარჩა და რად
სარგებლის დანიშვნით ბევრს
რას გამოჩნებოდა მას, სხვა
რობა დაუდვა გლეხს და ამ ს
ყებით მიმართა: „ჩემდ ძმაო,
შენ ძალიან მიყვარხარ, რადგან
კარგი გამგონი და გამოსად
კაცი ხარ, მართალია აგლა ფუ
არა მაქვს, მაგრამ შენის ხათრ
საცა იქმნება, ჩვენ ქალებში
სესხ-მოვისესხებ და მოგიგრო
შენ-კი ნატარიუსს დაწვერინე
მანეთის ვექსილი და კიდევ პირ
ბა იმის შესახებ, რომ ამ ერო
თვის განმავლობაში შენივე სა
ბაშით ერთი საყენი შეშა მოს
და ჩამოიტანო სადგურამდე. რ
ცა შეშას ჩაიტან გაგანთავის
ლებ და იმ შენ ვექსილს და
რობას დაგიხვე“. (საყენის მო
და ჩატანა ჩამტანის საღბა
სადგურამდე ჯდება ოცი მანე
გლეხსაც შეტი ღონე არ ჰქონ
დარბევას და შერცხვენას ისე
რჩის წინადადების ასრულება არ
და მისცა პირობა და ვექსი
ნატარიუსის წესით. (ხარჯებ
თვითონ იკისრა) გლეხმა გამო
თვა ჩარჩს ერთი თუმანი და
გორც იქმნა სახელმწიფო გადა
ხალი მოიშორა, მაგრამ ახლა ს
მე ჩარჩის მოშორებაა!.. გავ
თვე ნახევარი, აუშუცა ჩააბარა
ნებული საყენი, მაგრამ რადგან
ერთი კვირა ვადა გაუვიდა, ა
გამო, მას ჩარჩმა ერთი საყენის
ტანა კიდევ გაამეორებინა, მეორ
ვალას გადასცა და ახლა მესამ
ჯარიმაში ჩაატანინა; ამასობა
დიდი ჯაფის გამო გლეხს ცა
კამეჩი მოუკვდა, დარჩა ცალ
მეჩის სამარათ. ახლა ისევ
უნდა აიღოს და შეასრულოს
რობა, თორემ ჩარჩი ცეცხლს
უქრობს. მიმართა კიდევ ცილი
დრიანს და გამოართვა ვალი, რ
მელიც ჩარჩმა ვალი იმ წესით
ერთი ათად დააწერა, ასე რ
დღეს გლეხს აწერა მისი ვა
ოთხასი მანეთი; მუშაობს და
ლავათ საწყალი გლეხი ჩარჩის
ვის და ენახოთ, როდის ან რ
გათავდება ყოველივე ეს.

მედავითნე სერო

*** * * ფოთი. გზათა მანასტრის
ჩამოსვლა. 18 მაისს ქ. ფოთ
ჩამობრძანდა გზათა უწყების მ
სტრი თავ. მ. ი. ხილკოვი. ნავ
სადგურში დიდძალი ხალხი და
და. ქალაქის მოურავმა ნ. ნიკ
ლამემ პურ-მაჩილი მმართვე
ხილკოვის რა**

ტიო მოქალაქეა. ბ-ნი მინისტრი გემიდან არ გადმობრძანებულა და გემშივე განიხილა რამდენიმე თხოვნა ქალაქის მოურავისა ნავთ-სადგურის გაუმჯობესების შესახებ. ბ-მა მინისტრმა აღუთქვა ქალაქის მოურავს მათი შესრულება.

ახალა ხადას გახსნა. 18 მაისს გახსნეს ფოთში ახალი ხიდი. ფოთელების სიხარულს საზღვარი არა ჰქონდა, რადგანაც ამით ქალაქი შეუერთდა კუნძულს და ფილუქებით გასვლა-გამოსვლას ბოლო მოელო. ჯერ-ჯერობით ხიდი აშენებულია მხოლოდ ფენით მოსიარულეთათვის და ორი თვის შემდეგ ეტლებსაც გაუშვებენ.

სპირიტონ მანარაძე

*** აბაზა (სამეგრელო).** მკვლასა შეგებობა სწორად. აქ, წმ. ზაქარიას ეკლესიაში, ათს მაისს კვირავე ბრძინაში წაკითხულ იქმნა ჩვენი დაუფიქრებელი და ნეტარ ხსენებულ მწყემს მთავარ იმერეთის ეპისკოპოს გაბრიელის მოძღვრება ცრუ-მორწმუნობაზედ. სახ. იოან. 9, 16. სხვათა შორის არის ნათქვამი, თუ რა არის შიგ ეკლესიაში მიცვალბულის დასაფლავება, ყველამ გაფაციცებით, სულ განაბულათ მოსმინეს, ნამეტურ მდაბო ხალხმა. შემდეგ ყველამ ერთობ მუხლ მოყრით მხურვალის გულით შეავდრეს მისი წმიდა სული უხენესა. მრავალს ცრემლები წასკდა, ისე აუჩუქდათ გული, რადგან ზედ გამოკრილია ამ ეკლესიაზედ ნეტარ ხსენებულის ეპისკოპოსი გაბრიელის სიტყვა. აქ შესაშვ მიცვალბულია. ამ ორი წლის განმავლობაში, დასაფლავეს წარჩინებულთა კაცთა, მდაბო ხალხთა წინააღმდეგ, რის გამო ამ ეკლესიას დღეს ხალხი გულ გრილათ შეჰყურებს, როდესაც ახლა ამ ეკლესიას წვიმა ატანს, ღებება კედლები, ფუქდება სხვა და სხვა ეკლესიის ნივთები, მღვდელი ამავ ეკლესიისა მამა იოანე ქოიავა, შუამდგომლობს ხალხთა შორის, რჩევა დარიგებას აძლევს ხალხს, რათა შეაყეთონ ეკლესია, მაგრამ ხალხის ბრბო ერთ მეორის წინააღმდეგ იბრძვის, რადგან ჩვენი საბლოცველო, წმინდა ადგილი, ღვთის სახლი სასაფლაოთა გადაგვიტყვის და ჩვენ შიგ დგომას გვიშლიან. არ გავაკეთებთ არაო გაიძახიან, დიდ სამადლო საქმეს იწყებებს, ვისიც ვერ არს ამ საქმეს კრადლებს მიაქცევდეს, სანამ მოლათ ჩამოვლებ-ჩამოინგრეოდეს.

ნიკოლოზ პერტენაძე

*** დ. სობი (სამეგრელო).** მესარხის თავ-გასვლაზე. არა ერთხელ დაბეჭდილია „ცნობის ფურცელში“ და სხვა გაზეთებში აქაურ მებორჩის თავ-გასვლაზე, მაგრამ არ იქნა და ვერაფერი ეშველა ხალხის შეწუხებას ამისაგან. საქმე ის არის, რომ ეს ვაჭებთან იმდენს ახდენენ მგზავრთ, რამდენსაც მისი ჯიბის გასქელება მოითხოვს. ამისთვის არ არის გადაჭრილი, თუ რაში რამდენი გადაახდენინოს. ეს თქვათ, დღეს დატვირთული ურმის თუ ომნიბუსის პატრონს 50 კაპ ახდენენ, ხილ 60-80 კაპ. მოვლოდე. ვისაც ამ ბორანზე იქით-აქით გასვლა-გამოსვლა უნდა, იმას უეჭვე-

ლად კაკალი მანეთიანი უნდა ჰქონდეს მზად და ხომ მოგვსენებათ, ესლანდელი ჩვენი ხალხის სილატაკე, მანეთის გადახდა მას რა ნაირად ავიწროებს მისს, უპასოვლად გაატაკებულ ცხოვრებას. იქნება ზოგიერთს კვირაში სამოთხვერ მოუხდეს გასვლა ამ ბორანზე და ამდენი შეძლება სად არის? მაგრამ ვინ არის ყურის მგდებელი? ნუ თუ ადგილობრივი პოლიცია, რომლის თვალწინ ასეთი ამბავი ხდება, ვერ დაუწყებს გადაჭრულ ფასს, რაში რამდენი აიღოს მებორჩემ! დიდად სასურველია, რომ ადგილობრივმა პოლიციამ, რომელიც ამ მდინარის ნახევარის ვერსის ახლოს ცხოვრობს, ისეთი ფასი დაუწყოს მებორჩეს, როგორც სხვაგან არის და მით იხსნას ხალხი მებორჩის უწინაურის და უშვების სიტყვებისაგან, რაც ეს დღიური ამბავია ხოლმე.

ტელეფონი

*** ს. ანაბა (ქიზიყი).** ძამას მოკვლა. სოფ. ანაბის მცხოვრები ივანე ლომაშვილი, რომელიც კენქის ყრით ჯარის-კაცად იქმნა წყვანილი ლაოიის სათადარიგო ქვეით ჯარში, გამოკვეულა იქიდან იმ აზრით, რომ შეღავათი მიეღო და განთავისუფლებულიყო სამხედრო სამსახურისაგან, დაუბრუნდა თავისი მამა, ლელაშვილი. ფიქრობენ, რომ ამ საშინელი დანაშაულის ჩამდენი სულიერი ავადმყოფია. („კავკ.“)

*** გუდაუთი.** შუამდგომლობა გუდაუთის „პოსადასის“ შესახებ. 1897 წ. გუდაუთელებმა შუამდგომლობა აღძრეს გუდაუთის „პოსადად“ გადაკეთების შესახებ, რათა მსურველთ ჰქონოდათ შენობების ასაგებად ცარიელ ადგილების გაყიდვის უფლება, რომელიც მათ წარმეული აქვთ 1897 წლიდან. რადგან ეს შუამდგომლობა დღემდე შეუწყნარებელია და სასოფლო სამმართველო კი ამ ბოლო დროს მრავალ თხოვნას იღებს ადგილების ყიდვის შესახებ, ამის გამო გუდაუთელებმა ხელმოკრედ აღძრეს შუამდგომლობა კავკასიის უმაღლეს მთავრობის წინაშე გუდაუთის პოსადად გადაკეთების დაქარბების შესახებ და ცარიელ გაყიდვაზე ნების დართვის შესახებ. („ნ. ო.“)

რედაქციისგან

სტეფანოვიძე მთიულს თქვენი წერილი დაგიანებულა. **აბაზა** გრიგ. ჩ-ას. თქვენი კანონიერი სურვილი შევსრულეთ. **ბათოშვი.** ყარ. ნ-ძეს. თქვენი წერილი ვერ დაიბეჭდება. **ოკანოვიძე** სურათი მოვს. თქვენი წერილი არ დაიბეჭდება, ჩვენ უკვე პირადად მივწერეთ აუტეის პატრონს.

მღვდ. თოთიბაის სიტყვა. მიმართული ვაისკოპოსის აღმასწავლებლისადმი.

„უმაღლესის ნების თანახმად, ამ დღიდან ყოველად, უსამღვდელოესო მეუფეო, მოგვცად უფრო უდიდესი ადგილი სამღვდელოთა-

როდ. სწორედ მს. მღვდელმთავრობის შემდეგ, რაც მწყემსთ-მთავრის ხარისხში მშობელთა მშობელ ქართულ ეკლესიის სასარგებლოდ, და ამ ხნის განმავლობაში საქართველოს საეკლესიო სამწყემსოში ისეთი ჩინებული და ხელთუქმნელი ძეგლი დაიდგით, რომელსაც ვერ შეჰმუსრავს ვერავითარი ძალა მტრისა.

ქ. ტფილისის სამღვდელოება და სასულიერო უწყებაში მოსამსახურენი, რომელნიც უმახლოებლესნი მოწმენი იყვნენ თქვენის მწყემსთავრულის მოღვაწეობისა, გეთხოვებოდა რა დღეს, სიყვარულით მოაქცევენ ყურადღებასათვისა მართლ-მადიდებელ მწყემსთა შორის თქვენსა ნათელსა და ბრწყინვალე სახესა ზედა. მთელი თქვენი ძალ-ღონე სიყრმიდგან მცოვანებად მომდომებული ჰქონდა მშობელს, ეკლესიას, რომელიც მხურვალედ გიყვარდათ. ხოლო ესლა არც დროა და არც ადგილი ჩამოვთვალათ ყოველი თქვენი მწყემს-მთავრული ღვაწლი ეკლესიისა და სამშობლოს სასარგებლოდ. მოვიხსენიებ მხოლოდ იმას რის მოწმენიცა ვართ ყველა აქ მყოფნი. მხურვალე მონაწილეობას იღებდით დაბადების ქართულს ენაზედ გამოცემის საქმეში, ღრმად იყავით რა დარწმუნებული, რომ ყოველი ქვეშაირტი საფუძველი კეთილის ზნეობისა ქრისტიანეს შეუძლიან შეითვისოს ამა, მუდმივ ცხოვრების წიგნიდგან. იცოდით რა, რომ დაბადების შემდეგ, ერის უმთავრესი მასწავლებელი მართლ-მადიდებელ-ქრისტიანებრივი ღვთის მსახურება, კეთილ კრძალულებითა და კეთილ წესიერად გარდახდილი მშობლიურს ენაზედ, აქვენ ბევრი ზრუნვა-მეცადინეობა და ქონებრივი საშუალება შესწირეთ რათა ქართული საეკლესიო საგალობელთა სამშობლო ხმა არ დაკარგულიყო ერის ხსოვნაში, არამედ დასტამბულიყო და დაცული მთლად და შეუბღალველად შემდგეთა მოღვათათვის.

„გიყვარდათ რა საეკლესიო მწიგნობრობა, ძველთა ქართულ საეკლესიო მწიგნობრობის სახსოვართა გამოცემით ძვირფასი განძი შესძინეთ ქართულს საეკლესიო ლიტერატურას.

„თქვენი რიღუნი არა მოჰკლებია ქართველ მართლ-მადიდებლობის ძველთა სახსოვართა-ტარებებსა და მონასტრებს, რომელნიც თქვენს მწყემს-მთავრულს ზრუნვასა ჰქონდა რწმუნებულნი. არა ნაკლები ყურადღება მიაქციეთ ახალის თაობის სასულიერო განათლებას, რისთვისაც ვაჭათა და ქალთა სასულიერო სასწავლებლებში სტიპენდიები დააარსეთ და დიდძალს ფულს სწირავდით. თქვენმა ამ გვარმა ზრუნვამ, რათა მოზარდი თაობა სარწმუნოებისა და ეკლესიის აზრისამებრ ყოფილიყო აღზრდილი, თავი იჩინა აფხაზეთშიაც. სადაც თქვენის მცირე სამეფლებით მთელს პანსიონს ინახავდით და თქვენვე მასწავლებლობდით ბავშვებს.

„ყოველ ამა გარეგანს განცხადებას თქვენის მწყემსთ-მთავრულის მოღვაწეობისას აცისკროვნებს თქვენი პირიგება, ღრმად განმსტკე-

ლული ქრისტიანობრივის ყოველ სათნო თვისებითა, რაცა ჩვენსა გულში აღორძინებს სიყვარულსა და ერთგულებასა თქვენდა მიმართ.

„ტფილისის სამღვდელოება და სასულიერო უწყებაში მოსამსახურენი, დიდად აფასებენ რა თქვენს სინაყოფიერესა, ხანგრძლივსა მწყემსთ-მთავრულს მოღვაწეობასა ეკლესიისა და სამშობლოს საყვთილდევად, მოგილოცავენ, კეთილ მწყემსო, ახალს თანამდებობაზედ დანიშნვასა და ევედრებიან უხენესსა, რათა მანქა, ყოველად მოწყალემ, არა მოგაკლოთ თვისი წყალობა მრავალსა და კვლავ მრავალს წელს გურია-სამეგრელოს ეპარქიაში თქვენის ახალ-მსახურის ასპარეზსა ზედა.

წარვედ, მეუფეო, ახალსა სამწყემსოში, რომელიც განსაკუთრებული სიყვარულითა და მოუთმენლობით მიგელის და რომელსაც დიდად და დიდად სჭირია შენი მამობრივი ზრუნვა, უანგარო მმართველ და თვით შენი თავიც, ვითარცა სხარების მოძღვრებათა აღმასრულებლისა. წარვედ ახალის ძალ-ღონითა და მხნეობით, ვინაიდან იქ საქალი ფრიად არს, ხოლო მუშაენი ყოველად მცირე.

„ლოცვათა შინა ჩვენთა მოსაგონებლად და სახსოვრად მიიღეთ, თქვენო უსამღვდელოესობაო, ქ. ტფილისის სამღვდელოებისა და სასულიერო უწყებაში მყოფ მოსამსახურეთაგან ესე ხატი ივერიის ღვთის-მშობლისა, რომელიც ყოველთვის იყო, არის და იქმნება მფარველი თქვენი თქვენსა ყოველად ძნელსა მწყემსთ-მთავრულსა სამსახურსა შინა.“

სამეცნიერო ცნობა

ჩაიქლთა საზრდო. (შემდეგ)

იმ ქვეყნებში, რომლებიც წინა წერილში აღვნიშნეთ, ადამიანის სუფრაზე ვერსად ვერ ვხედავთ ცოტათ თუ ბევრად საკმაო საზრდოს. ერთ ადგილას ნაკლებად არის მცენარეობა, მეორეგან-კი ხორცეულობა. სულ სხვას ვხედავთ აზიაში. ეს უზარმაზარი ხმელეთი საზოგადოდ წარმოადგენს ისეთ კუროთხულ ქვეყანას, რომელიც უხვად აწუდის თავის მცხოვრებთ, ყოველგვარ ჰაერს ნაწარმოებს. ეს ქვეყანა ბუდე ყოველგვარ სასარგებლო ცხოველისა და მცენარისა მცენარეთა შორის ადამიანისათვის განსაკუთრებით ზოგიერთთა მეტად სასარგებლო და ბარაქიანი. მაგალითად, არის ერთგვარი, ვერცთ წოდებული, საგის ბზა, რომელსაც ტანი მთლად სავსე აქვს მასაზრდოებელ ნივთიერებით, კრახმალით. სიმაღლით ეს ბზა სამ საყენამდე იზრდება, ირგვლივ კი ორ არშინ ნახევრამდე; ამ ბზის დასამუშავებლად საქმარისია ორი მაკაისი, ან ორი დედაკაცის ხუთიოდე დღის მუშაობა და ნამუშევართ კი ერთ კაცს მთელ წელიწადს შეუძლია თავი შეინახოს. აზიაში ბლომად აქვთ აგრეთვე სხვა და სხვა გვარი პურის მცენარე. განსაკუთრებით ბრინჯი. მცენარულ საზრდოს უფრო სა-

მხრეთ აზიაში ხმაობენ მხოლოდ ისიც უნდა ვთქვათ, რომ კინოის მშვიდობიანი და შრომის მოყვარე მცხოვრები, თუმცა სამხრეთელია, რაც უნდა იქნას მისი მშვიდობიანი არ კმარობს შრომის მოყვარულსა ზრდოს; ის ნაგებობა მშენებელია, მას ძალიან უყვარს ღორის ხორცი, ამასთანა არც ვირობებს დაგიუნებს, არც მაიმუნებს და არც სხვა ამ გვარ ცხოველებს.

ჩრდილო აზიაში უმთავრეს საზრდოს შეადგენს ხორცეულობა, განსაკუთრებით კი ზღვის ძაღლისა და ვეშაპის ხორცი, თევზეულობა აგრეთვე ქვირითი და სხ. მცენარეობაში აქ საზრდოდ იხმარება ფესვები, რამდენიმე ნაირი ხილი, ხან-და-ხან კიდევ არყის ხისა და ბიის ნედლი ქერქი და დასასრულ ერთგვარი შხამიანი სოკო, რომლისაგან დასაძინებელ სასმელს ამზადებენ.

აზიის ის კუთხეები, რომლებიც აქ აღვნიშნეთ, დასახლებულია ყვეთელი გვარტომით და წარმოადგენს მთელი აზიის სამ მეოთხედ ნაწილს მაგრამ გარდა ყვეთელ გვარტომისა, აზიაში, როგორც ზემოდაც ვთქვით, ცხოვრობს აგრეთვე თეთრი გვარტომი, რომელსაც დაქვრილი აქვს ამ ქვეყნის დანარჩენი მეოთხედი ნაწილი. სახელდობრ კი ამ გვარტომით დასახლებულია სამხრეთ-დასავლეთი აზია, ე. ი. ის კუთხე აზიისა, რომელიც ევროპის მოსაზღვრეა. ამიტომაც თეთრი ხალხი აზიაში თითქმის იმავე საზრდოთი ირჩენს თავს, რითაც ევროპელები. ისიც თითქმის ყველა იმ ცხოველებსა და მცენარეებსა შენებს, რომლებსაც ევროპელები აშენებენ. ეჭვი არ არის, რომ ევროპის მცენარეობა და ცხოველები გადმოგვარებულნი არიან აზიიდან. აზიის თეთრი ხალხი უმთავრესად მიწის მუშაობას მისდევს და მიმაგრებულია თავის მიწაზე.

ასეთი მდიდარი და მრავალ ფეროვანია აზიის ბუნება. ეჭვი არ არის, რომ ეს ქვეყანა უნდა ჩაითვალოს კაცობრიობის აყენად. დედაქმნის ამ ნაწილში ყოველთვის ცხოვრობდა უმეტესი ნაწილი კაცობრიობისა, (ახლაც კიოვე აქ სცხოვრობენ ადამიანთა უმთავრესი ტიპები) და აქ იქმნა დაფუძნებული ზოგიერთი უძველესი განვითარებული საზოგადოება, — მაგალ. ინდოელებისა, ჩინელებისა, ასირიელებისა, სპარსელებისა და სხ. საზოგადოებანი. ეჭვი არ არის, რომ ამ პირველყოფილ საზოგადოებებს არ მიუღიათ ფართო განათლება, მაგრამ მათ მაინც მრავალი, ცხოვრებაში გამოსადეგი ცოდნა შეიძინეს და შემდეგ, როცა დასავლეთისაკენ დაიწყეს გადასახლება — გავრცელება, მაშინ თან გადაიტანეს და გავრცელეს თავიანთი ცოდნაც, და ამით კი დიდად დაეხმარნენ ევროპიელ ტომებს და მიახწვიეს მათ დღევანდელ განათლებას.

საზრდო

ჩვენ შეგვიძლია შეუმცდარად ვთქვათ, რომ რაც უფრო ვუახლოვდებით აზიას, მით უფრო მრავლად ვხედავთ მცენარეობას და ცხოველებს, სწორედ რაც უფ-

რო ვმორღებთ მას, მით უფრო ნაკლებად გვხვდება ერთი და მეორეც. ამაში კიდევ უფრო დღე-ღამეობით, თუ განვიხილოთ აფრიკელთა საზრდოს. მართლაც, უმეტეს ნაწილს ცხოველები-სას და მცენარეებისას ჩვენ ვხედავთ აფრიკის ჩრდილოეთ-აღმოსავლეთში, —სახელდობრ მის იმ ნაწილში, სადა ეს ქვეყანა აზიას უახლოვდება. აქ მრავალია ისეთი ცხოველი და მცენარე, რომელსაც ვხედავთ აზიაში და აგრეთვე ევროპაში. ექვი არ არის, რომ ეს მცენარეები და ცხოველები აქ ზოგიდან არიან გადმოგვარებულნი.

ყველაზე უფრო გავრცელებული პურის მცენარე, რომელსაც აქვე უნდა ჰქონდეს სამშობლო, არის ერთგვარი სხვილ-მარცვლიანი ფეტვი, რომლითაც საზრდობს სამი მეოთხედი ნაწილი მთელი აფრიკის მცხოვრებლებისა. საზოგადოდ აფრიკა საკმაოდ მდიდარია მცენარეებით. მაგრამ აქ განსაკუთრებით საუცხოვოა მცენარეობა იმ ადგილებში, სადაც ბლომად არის მდინარეები. ამ ადგილებში ისეთი ნოყიერია ნიადაგი, რომ სულ მცირეოდენი შრომა-ც კი გადაჭარბებით იძლევა ნაყოფს; ამის გამო ასეთი დალოცვილი კუთხეები ძალიან სქლად არის დასახლებული.

აფრიკელები საკმაოდ მდიდარნი არიან ცხოველებითაც; მათ ჰყავთ მრავალი შინაური ცხოველი; გარდა ამისა, სხვა და სხვა ადგილას აქ ნახავთ სულ სხვა და სხვა გვარ ცხოველებს. აქ ზოგან ცხენია გავრცელებული, ზოგან ცხენი და ხარი, ზოგან აქლემი და სხ. ქათამი კი თითქმის ყველგან შეგხვდებათ. ამასთანავე მთელ აფრიკაში ძალიან ხელ-საყრელია მცხოვრებთათვის ნადირობა იმის მეოხებით, რომ გარეული ცხოველებით აფრიკა, განსაკუთრებით მისი სამხრეთი და შუა ნაწილი, ძლიერ მდიდარია. მეთევზეობასაც აქ ყველგან დიდი მნიშვნელობა აქვს. რაც შეეხება ძალს, რომელიც გავრცელებულია თითქმის მთელ აფრიკაში, მას ამ ქვეყანაში არსად ხმარობენ საქმელად.

საზოგადოდ უნდა ვთქვათ, რომ აფრიკაში ადამიანი გვარიანად სცხოვრობს. აქ შეტად შევიწროებული აქვს ცხოვრება მხოლოდ ერთს, ყოვლად განუვითარებელ ტომს, სახელდობრ —ბუშმენებს, რომლებსაც სრულებით არა გავგებათ-რა არც მიწის მუშაობისა, არც ცხოველების მოშენებისა და რომელიც ამის გამო იძულებულინი არიან თავი ირჩინონ ფესვებით, კალით და ქიანჭველას კვერცხებით. გარდა ამისა, ვერაფერი სახარბიელოა კიდევ გლტენტოტების ცხოვრება, რომლებმაც აგრეთვე არ იციან მიწის მუშაობა და რომლებსაც საკმაოდ არა ჰყავთ შინაური პირუტყვი.

სამეყრნეა ცნობანი

განმარტება საჭირო. მხოლოდ რედაქტორს უმორჩილესად ვთხოვთ ამ

შაქის წყრილს ჩემის და სხვა მრავალ-თა საცნობად ადგილი მისცეთ თქვენს გაზეთში და უმორჩილესად დაუკითხო ჩვენს ცნობილს ანგეშუმის ჭიან მცოდნეს ბ-ნს -ნ. მკურნალს და სხვათა, რომელთაც იცანს, ანგეშუმის ჭიან თეს-ლიდგან თავიდან გამოდის, თუ კუდი-დან? ამისი კითხვა ჩვენმა მკურნალებმა ქალბებმა მომცეს, მაგრამ ჩვენ, რადგანაც იმდენი პრაქტიკა არ გვქონდა ამის შესახებ, ამიტომ მას-უხი მათთვის არ მიმიცია, ვიდრე გამოცდილი კაც-ბისგან ნამდვილად და უტყუარს ცნო-ბებს არ მივიღებთ. სოლო ჩვენი მკურ-ნალებმა ქალბები იმას ამბობენ ზოგნი, ვითომ ჭიან თესლიდგან თავით გამო-დიდეს, ზოგი კი კუდიდან გამოდი-სო. აღარ ვიცით, როგორც შე აგრეთ-ვე სხვა მრავალთა, რომელი ერთი და-ვიჯეროთ, იმედია მას-უხს მალე მოგ-ცემენ.

ტრიფონ გალანდარიშვილი

ყურმოკრული საუბარი

— ადვოკატთან. — შემიძლია თუ არა ვისარგებლო თქვენი რჩევით ერთი ფრად სჯიარო საქმის შესახებ? — როგორ არა, როგორ არა! — შე გადასწვევტი მას-უხს მხოლოდ ერთი კითხვა, — ეს სამი ფუფუნოდ შეიძ-ლებს? — დახ, კითხვა უფასოდ შეიძლება, მაგრამ მას-უხისათვის კი ფულადი სჯიარო.

სხვადასხვა ამბავი

ცოცხლივ შემურვილი ადამიანი. შარბის გაზეთებში ამ ბოლოს დროს ბევრს სწავდნენ ერთ ზარიელებს, რომელიც უკვე დამარხეს, მაგრამ შემდეგ ისევ ამოიღეს მიწიდან, რად-გან ერთმა დამსწრეთაგანმა განაცხადა, ამ მიცვალებულს რბილი სხეული და ვარდისფერი ღოგები აქვსო. შევადრი დიდხანს იყო დასვენებული საჯაროში, იგი არ გაცნობდა, მაგრამ არც გაი-ხრწნა. ეს მიცვალებული სიცოცხლეში მეტის-მეტად ღოგა კაცი იყო. იგი მთლად გაუქნითელი იყო კანიაკით, არა-ერთ და სხვა შავი სასმელით და ცოცხლივ შემურვილი იყო, უბედურ-რი არც ცოცხალი იყო, არც მკვდარი და ასეთ მდგომარეობაში დიდხანს ელა-დებოდა დასვენებას. დოქტორი გო-ნხალი აღნიშნავს, რომ ალკოგოლით ადამიანის სხეულის გაუქნება მაგარ სასმელის ბევრი სმისგან არ არის იშეი-ათი მოუკუნავ.

განსჯალებანი

დაბოჭდა და ისეიდა და საქართველოს ყველა წიგნის მალხიებში რამდენიმე ლექსი ნიკო სი ფასა ერთი შურა. ვინც არა ნაკლებ ოც ცალს იყიდის, მას დავთობა მანეთ-ზე 30 პროცენტი. უმთავრესი საწყობი თბილის-ში, იოსებ იმედაშვილის წიგ-ნის მაღაზიაში. ადრესი: თიფლისი, გორგი-ვსკაია ულ., კნიჟ. მაგაზინი I. 3. იმედაშვილი.

ქართულთა აზნაზობის გამოცემის
ისკიდება საკუთარ კოსკში, ქაშეთის ეკ-
(კლესიის პირდაპირ, ბალის უნკულში)
თსზულებანი ა. ვაზბუგის
(მონხუბარბის) ავტორის
სურათით და იგივე მე-IV
ტომი მშეხიერის ქალაღ-
ზე და მშეხიერსვე უდიო
(თითო) 2-50
თსზულებანი ი. დავითაშვილი-
ს სურათით, ბიოგრაფიით
და ფაქსიმილითი 80
იგივე მშეხიერი უდიო 1-25
დაბადება და აღზრდა ერეკლე
ბატონიშვილის, ლეკუნდა-
ზოგა ბანასის 25
საღესური ზღაპრები I ნაწილი 30
ღმისი კარგს ქალაღზე, მშე-
ხიერი უდიო 2-50
იგივე ტომი III 1-
იგივე ტომი IV, აზა, ორი
წიგნი 1-60
იგივე კარგს ქალაღზე მშე-
ხიერი უდიო 3-
ჩანგი 1-
სოფლის კუნწულა, დ. მახს-
ხელის 0-20
თსზულებანი აკაკის, ტომი I 1-
იგივე კარგს ქალაღზე მშე-
ხიერი უდიო 2-50
იგივე ტომი II 1-
იგივე კარგს ქალაღზე მშე-
ხიერი უდიო 2-50
არაკები, სხა ორბული ჭის,
ბავშვებისთვის
სიბრძნე-სიღრუვე, მისივე 57
იგივე კარგს ქალაღზე 1-50
სამხარეული ქართული ეგრო-
პიული საჭმელების
თსზულებანი რ. ერისთავის,
ტომი I, სურათით 1-
იგივე-არანი, მისივე 20
ღვინის დაქუება, ზოფუნორის
გ. ზეტრიაშვილის 2-50
აღ-მამად-ხანის შემოსვლა ქ.
ტფილისში თ. ა. ვას-ძე
ჟამბაკურიან-ორბულიანის 25
საქართველო და მისი ისტო-
რიული წარსული დრო, გ.
ზორტოსი 40
მეფე დავით აღმაშენებელი და
მისი დრო, ისტორიული
მონაგრაფია ნ. ურბულის
იგუნო, რომანი ვალტერ სკო-
ტისა 1-
ცეცხლითა და მხვილითა, რა-
მანი გ. სეგუიისი, 1-50
დასტურ-ღამა თსზულებანი ნი-
კოლოზ დადიანისა 25
გაბრიელ კუხიკიანის იმერე-
თისა, სურათით 30
სიბრძნე ბალავარისა 30
(100-74)

!!ერ იღეთ, არ მოსტყუდეთ!!
კიბიბეზრი
ბორბ-ტომიუელის საზონა
გ. ფ. იურბენსისა
აქრობს ჭორღოს, სიხისგან დაწვას,
ყვითელს ლაქებს, ფერის მკამელასა
და მექუტებს, აგრეთვე სპობს ოფლს.
ვერჩეთ, როგორც კეთილ-სუნუნლო-
ვანი და მაღალი ხარისხისა, ეს საპო-
ნი იმბარონ.
აქტრას შედგა 1898 წ.
ფასი თითო ნაქერისა 50 კაპ.,
1/2 ნაქერი 30 კაპ.
ასეიდა და ვეგა საუკეთესო საფე-
თაქო მალხაიებისა და აფთაქებსა
პირველი საწყობი მთელის რუსეთი-
სათვის გ. ფ. იურბენსის მოსკოვში
აქვს, დღეო ტფილისში ავტო 3 ვთან
კავკასიაში საავტოპო ნიფთები თმოგა-
ჭრე ამხარავობასთან, წურინო ჭან,
ბრინჯიან, მმ. პოპოვებთან და
არისტოკოვთან. (24-22)

ახლად გახსნილი
ს ტ ა მ ბ ს
„ცნობის ფურცლისა“
ტფილისი, სსსხლის ქ., სთავად-ახსნურ ქარგასლაში №119, 120 და 121
სტამბა ყოველსურით საესე და მოწყობილია
ეოველ-გვარა საქმე სრულდება სწრაფად, სუფთად და ააფად.
სტამბა ასრულებს აგრეთვე პროვინციის მცხოვრებთა შეკვეთას; მს-
რველი მიმართავს სტამბას, რომელიც კისრულობს ხელ-ნაწერებს
აწყობას, დაბეჭდვას, ქალაღის ყიდვას, კორექტურას, ენის შესწ-
რებას, საცენზუროდნ ნება-რთვის აღებას და სხ.
ჰბეჭდავს საფიარტო ბარათებს სხვა-და-სხვა გვარ ქალაღზე ვაუტების
და ქალებისათვის ააფად და მხოაახად.
ВО ВНОВЬ ОТКРЫТОЙ
ТИПОГРАФИИ
„Цнобисъ иурицели“
(В. Л. Гуниа)
Тифлисъ, Дворц. ул., д. Грузинскаго Дворянства.
Исполняются всевозможные заказы на всѣхъ Туземныхъ и Европейскихъ языкахъ
Дешевизна, изящество и быстрота исполненія.

КУРСЪ БУХГАЛТЕРИИ,
состоящій изъ слѣдующихъ предметовъ:
1) Бухгалтеріи двойной итальянской по разнымъ отраслямъ торговоипро-
мышленности,
2) Коммерческой ариѳметики (банковья и торговья операціи),
3) Ариѳметики на счетахъ.
4) Коммерческой экономіи,
5) Торговыхъ и вексельныхъ узаконеній—
реподаеть И. Я. БРОНЪ ФОНЪ-БРЕ ННЕРЪ, гл. бухгалтеръ общ. взаимн. сел.
хоз. кредита и препод. школы садоводства.
Плата за весь курсъ 60 руб.
Курсъ 3-мѣсячный, при ежедневныхъ занятіяхъ въ теченіе 2-хъ
часовъ, по вечерамъ. Начало занятій — 1-е число каждаго мѣсяца
Аттестаты за успѣшныя занятія отъ реального училища и школы
садоводства.
Составле-нная И. Я. Бронъ фонъ-Бреннеръ книга «Коммерчес арикаар-
тика» содержитъ въ себѣ VII отдѣловъ: 1) ариѳметич. вычисленія на счетахъ
2) монетныя вычисленія, 3)товарныя сдѣлки, 4) вексельныя операціи, 5) то-
говья товарищества, 6) банки и ихъ операціи, 7) биржевыя операціи 20(3
ачъ и таблицы). Цѣна 2 рубъ Продаеться во всѣхъ книжныхъ магазинахъ ам-
двтора: Михайловская ул., д. № 71, и Барятинская, сельско-хоз. банкъ.
(100-10)

ОТКРЫТА ПОДПИСКА
на
новое роскошное художественное
изданіе Ф. И. БУЛГАНОВА
ВЕНЕРА и АПОЛЛОНЪ
въ живописи и скульптурѣ.
(Два истонныхъ идеала красаты женской и мужской).
40 фотофравуръ in-folio
Съ наилучшихъ произведеній 35 знаменитѣйшихъ художниковъ идеальныхъ
школъ греческаго искусства и эпохи возрожденія, изъ европейскихъ музеевъ
(с пояснительными описаніями произведеній и біографіями ихъ авторовъ)
въ восьми выпускахъ.
Первый выпускъ выидеть 15 мая 1898 г., а остальные семь въ теченіе че-
тырехъ слѣдующихъ мѣсяцевъ по два выпуска ежемѣсячно—1-го и 15 чис-
Цѣна только по подпискѣ 16 р., съ пересылкой—20 р.
Подписка принимается только на 300 экземпляровъ во редакціи «Новаго жур-
нала Иностранной Литературы» (С.-Петербургъ, Конногвардейскій бульваръ; 13
и въ книжномъ магазинѣ «Новаго Времени», (С.-Петербургъ, Невскій, 38.
Допускаеться разсрочка: при подпискѣ уплачивается 2 р. и при полученіи
каждаго выпуска по 2 р. (последній—8-й—выпускъ безплатно). Иногороднѣ
уплачивая при подпискѣ 5 р. и при полученіи каждаго изъ первыхъ шести вы-
пусковъ по 2 р. 50 к. и по 10 к. за паложенный платежъ (седьмой и восьмой
выпуски безплатно);—благволять адресоваться къ Ф. И. Булганову (СПБ.
Конногвардейскій бульваръ, 13).
Отдѣльно выпуски не продаются. (15-16)